

Riigikogu esimehe Lauri Hussari kõne Eesti Vabariigi 108. aastapäeva pidulikul lipuheiskamistseremoonial Kubneri aias

Armas Eesti rahvas!

Õnnitlen teid iseseisvuspäeva puhul!

Veebruaris aastal 1918 kuulutasid Päästekomitee liikmed – Konstantin Päts, Jüri Vilms ja Konstantin Konik – välja iseseisvusmanifesti. Sellele vundamendile toetub ka meie tänane, iseseisev ja demokraatlik Eesti Vabariik.

Aga katsugem sel hommikul tunnil, mil meie sinimustvalge lipp on kerkinud Pika Hermannini torni, mõelda: mis tunne neil oli?

Mina võrdleks seda Christopher Kolumbuse missiooniga – minna kolme laevaga tundmatule teekonnale läände! Ta uskus, et kusagil seal peab olema India – rikkus, vürtsid, uued võimalused. Vabadus minna läände, ja vabadusega kaasnev lootus paremale elule.

Nii teadsid ka Päts, Vilms ja Konik, et rahvaste enesemääramise õigus on olemas. Nad said tugineda Ameerika Ühendriikide president Woodrow Wilsoni põhimõtetele, mis kõnelesid rahvaste õigusest ise oma saatust määrata. See õigus tuli läänest.

Ent selle õiguse teostamiseks oli vaja julgust. Mitte karta suurriikide kapriise ega loota juhusele, vaid minna merele ja tegutseda ning kuulutada välja Eesti iseseisvus.

Nagu Kolumbus ei osanud ette näha uut mandrit, ei saanud ka Päästekomitee liikmed teada, milline saab olema edasine tee. Nad ei teadnud eesootavast sõjast ega kahe aasta pärast sõlmitud Tartu rahust. Ammugi ei kujutanud nad ette, et 19 aastat hiljem püüab Molotovi–Ribbentropi pakt seda rahu tühistada.

Aga üks oli selge – tuleb tegutseda, mitte passida.

Lubage mul seejuures korraks peatuda sõnal „rahu“. Täna vajab rahu kogu Euroopa. Seda vajab maailm. Eeskätt vajab seda Ukraina, kes on neli täispikka aastat pidanud vabadussõda imperialistliku Venemaa vastu.

Tartu rahu õppetunnid meile kõigile on seejuures selged. Õiglane rahu sünnib siis, kui agressiooni hind tõuseb talumatuks. Selleks on tarvis rahvusvahelist survet agressorile, isolatsiooni ja sanktsioone. Kuid kõige olulisem on rahva enda kaitsetahe ja valmidus oma vabadust kaitsta ning mõistagi liitlaste olemasolu.

Eesti Vabadussõjas tõrjusime vaenlase välja oma piiridest. Alles siis algasid tõsised läbirääkimised. Alguses olid nõudmised pöörased. Aga me pidasime vastu. Ja sündis õiglane rahu – rahu, mis tunnustas väikese rahva õigust olla peremees oma maal.

Need põhimõtted kehtivad ka täna. Toetus Ukrainale, agressori igakülgne isoleerimine, rahvusvahelise õiguse kehtestamine – see on tee rahuni.

Head sõbrad,

meie ajalooline valik oli liikuda läände. Ankurdada end Euroopa Liidus ja NATOs. Ent meie maailm ei ole täiuslik ja Euroopa ei ole probleemivaba, kuid need ühendused on meie riigi ja rahva tuleviku jaoks absoluutselt parimad rahvusvahelise ühise tegutsemise vormid.

President Toomas Hendrik Ilves tuletas omal ajal Ameerika lastejutust „The Little Engine That Could” Eesti jaoks mõtte: „Me suudame!”

Me oleme väikesed, aga me suudame! Koos oma liitlastega – olgu need Taani, Holland või Malta – suudame me rohkem! Suudame Euroopat tugevamaks teha!

Euroopa peab vabanema hirmust tuleviku ees. Peame uskuma oma jõusse. Võimesse muutuda majanduslikult ja sõjaliselt veel palju võimekamaks. Nii nagu Kolumbus avardas maailma, nii avardab ja tugevdab Eesti seda oma tegude ja väärtustega. Meie maine on seejuures kaugelt suurem kui meie pindala ja rahvaarv eeldada võiks. Täpselt samuti murdis Henry Sildaru väikese riigi ja rahva esindajana end pjedestaalile Milano–Cortina olümpiamängudel, samas kui meist kordades suurematel riikidel seda rõõmu ei olnud. See on omamoodi ime.

Aga vaatame korraks enda ümber: milline kaunis Eesti talv! Järved on jääs, meri kaanetunud. Päev on juba kukesammu võrra pikem.

See ilu ei ole iseenesestmõistetav. Nii nagu vabadus ei ole kunagi iseenesestmõistetav.

Täna mälestagem Eesti Vabariigi rajajaid. Tunnustagem taastajaid. Ja kandkem endas üht lihtsat, aga võimsat mõtet: tänu meie ühisele tegutsemisele elame me vabas, kaunis ja väarikas riigis.

Elagu Eesti!